

10-5-2026 Bergkerk Afscheidsdienst

Gemeente van Christus,

Nog een korte tijd en jullie zien mij niet meer ...

dat zijn de eerste woorden uit het evangelie van deze zondag.

Heb ik weer, dacht ik, als je het er zelf niet over wilt hebben,

word je er wel bij bepaald, het leesrooster is toch altijd weer verrassend actueel.

Onwillekeurig moet ik terugdenken aan zondag 4 maart 1990

toen ik in het mooie waterstaatskerkje van Tubbergen werd bevestigd

op de eerste zondag van de 40-dagentijd met als lezing de roeping van Mozes

die eigenlijk niet wilde, hij aarzelde eindeloos,

omdat – zo staat er - hij zo slecht uit zijn woorden kon komen.

Heb ik weer dacht ik en ik voelde mijn eigen aarzelingen.

Ik leerde pas veel later om mijn eigen aarzelingen te omhelzen,

een dienaar des Woords past eerbiedige aarzeling.

Nog een korte tijd en jullie zien mij niet meer ...

voorgangers zijn altijd voorbijgangers, en eigenlijk geldt dat voor ons allemaal, wij zijn allemaal

voorbijgangers, wij leven ondertussen,

Zwischen Zeit und Ewigkeit, naar een boek van Martin Buber.

Ondertussen, leven heeft een tussen- karakter, als pelgrims in de woestijn,

uit het land van de angst maar het beloofde nog niet in zicht,

de slavernij te boven maar nog niet vrij

het is met het zand van de tijd tussen de tanden

en toch zingen met het lied van de hoop.

Nog een korte tijd en gij ziet mij niet meer

en nogmaals een korte tijd en gij zult mij zien.

Er is een tekst van de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer,

over het bewaren van de leegte, ik citeer het begin.

Als je van iemand houdt

en je bent door de dood van elkaar gescheiden,

dan is er op de wereld niets en niemand

die de leegte van de afwezigheid kan vullen.

Probeer het niet, want het zal je nooit lukken.

Aanvaard liever het gemis dat je is overkomen.

Dat klinkt hard, maar het is ook een grote troost,

want zolang de leegte werkelijk leeg blijft,

blijf je daardoor met elkaar verbonden.

De leegte, de afwezigheid. De stoel die onbezet blijft.

De kant van het bed die onbeslagen is. Een stem, die niet meer klinkt.

En je neiging om die leegte te vullen, druk, druk met van alles ... en nog wat.

Maar kan leegte ook een bron zijn?

Bonhoeffer schrijft: Als je de open plek in je leven leeg laat,

wordt juist daarin de vroegere gemeenschap bewaard.

De geliefde kan er -om zo te zeggen- in terugkomen, al is het anders dan eerst.

Dit komt in de buurt bij wat de evangelist Johannes

Jezus laat zeggen tegen zijn leerlingen, in zijn lange afscheidsrede:

Nog maar een korte tijd en gij aanschouwt mij niet meer

en weer een korte tijd en ge zult me zien!

De tekst gebruikt 2 verschillende woorden voor zien.

Er is een kijken met je ogen, waarnemen van mensen en dingen,
we doen het heel de dag door ..... en er is een kijken met de ziel,
je innerlijk oog, ook je hart heeft een oog. Nu doorzie ik ...dat ik gezien ben!
En precies dat laatste zien is het zien van de gemeente van Christus!
Ik moet onwillekeurig denken aan de dichter dominee Jan Wit, hij was blind
en juist hij dichtte die klassiek geworden woorden
Laat dan mijn hart U toebehoren
en laat mij door de wereld gaan met open ogen, open oren
om al uw tekens te verstaan. (we zullen het straks tenslotte zingen)

Zolang de leegte werkelijk leeg blijft, blijf je daardoor met elkaar verbonden.

Maar die leegte ingaan? Durf je dat? Of met emeritaat gaan? Kun je dat?

In de leegte kom je ook jezelf tegen. In al je kwetsbaarheid.

Ik herinner mij in mijn tijd in de Adventskerk in Assen,

toen ik mij verder ontwikkelde in pastorale - en therapeutische zorg,

het was een bruisende en drukke tijd in kerk en gezin en supervisie,

tussen de bedrijven door had ik een afspraak met mijn supervisor

hij liet een lange stilte vallen en in die stille leegte stelde hij mij de vraag:

Jan, hoe is het met je? Ik barste in tranen uit.

En tussen al het snikken door, kon ik nog net uitbrengen 'dat vraagt nooit iemand aan mij!'

Precies in de leegte klinkt de vraag 'hoe is het met je?' Je komt er jezelf tegen.

Je kunt er voelen hoe klein je bent en hoe kwetsbaar, en feilbaar en afhankelijk.

Het goede daarvan is, dat het je ontvankelijk kan maken.

En dan kan er ook iets naar je toekomen, als van de overzijde van het leven.

Misschien zijn wij allemaal wel toe aan een beetje emeritaat?

Nog maar een korte tijd en gij aanschouwt mij niet meer

en weer een korte tijd en ge zult me zien!

Een korte tijd. Maar hoelang is kort? En om welke tijd gaat het eigenlijk?

Ik moet nu toch even een exegetische opmerking maken,

want in het Grieks staat er alleen eenvoudig het woordje 'micron',

het woordje 'tijd' vullen wij aan bij de vertaling naar het Nederlands.

Micron is een klein beetje, het tegenovergestelde van micro is macro.

Als ik daar wat meer woorden aan geeft, dan denk ik.

De pretenties van de geschiedenis zijn macro, een groot Rijk,

een sterke Europese Unie, een groeiend bedrijf, een groot aanzien,

een grootse reputatie, grote aantallen kerkgangers. Er zijn veel pretenties.

MAGA, Make Great Again, er is veel grootdoenerij, er is veel macro,

maar hier in het evangelie worden van al die macro ideologieën gezegd,

beschouw het als een micron, het is een korte tijd, het is voorbijgaand,

een klein beetje je ziet Mij niet meer

en een klein beetje en jullie zullen Mij zien.

Groot is de wereld, maar klein zijn de voeten die gaan waar geen wegen zijn.

Dit is de ademhaling van de gemeente. De ziel van de gemeente.

Je kunt er de Geest krijgen. Je gaat met elkaar in het licht staan

van de onvoorwaardelijke liefde, die in Christus gezicht heeft gekregen.

En van daaruit ga je ontspanener met elkaar om.

Ik hoor hier het evangelie zeggen, dat de macro geschiedenis

gefundeerd is in een micron, een korte tijd, als de drie dagen van Pasen.

Het is een micron maar het draagt het leven.

Het is als een bevalling, zo vult het evangelie aan,
en hier past mij als man enige bescheidenheid, want wat weet ik ervan,
maar als het kind is geboren denk je niet meer aan de moeiten
vanwege de vreugde dat een mens ter wereld is gebracht!
In ieder nieuwgeboren mens,
wordt er hoop en verantwoordelijkheid aan de wereld toegevoegd.
Iedere geboorte van een mens is een bron van hoop,
omdat het een begin van iets nieuws kan zijn.
Het is Nataliteit zo schreef Hannah Arendt. Hoop, tegen de verdrukking in,
dat elke nieuwe geboorte kan bijdragen aan een nieuwe, betere wereld.

‘Nog een korte tijd’ ... en ondertussen breken wij brood voor elkaar
zoeken de stilte van het gebed of steken de handen uit de mouwen
zingen tegen de klippen op van hoop op geloof in de liefde
en leven met en in het verhaal van de Levende!

Ik sluit af ... in mijn hoofd gaan enkele zinnen rond
uit de recent verschenen roman ‘Mensen van de dag’
geschreven door Emma Doude van Troostwijk, ik heb ervan genoten,
het gaat over een Nederlands dominees gezin van meerdere generaties
in een pastorie in Franse Elzas.
Grootvader die dominee was is oud en erg in de war,
vader die dominee is heeft een burn-out,
‘de ziekte van mensen die zorgen voor anderen’,
en de zoon die voorbestemd is om ook dominee te worden
schrikt terug voor het ambt.
Wat heeft het voor zin dat ik dominee word als niemand het zich herinnert?
Zijn zus antwoordt ‘Kijk naar papa en opa, zij herinneren zich niets,
maar ze bestaan en dat is hoe dan ook leuk’.
Zijn moeder ook dominee, staat op, over haar schouder heen klinkt haar stem,
‘een dominee houdt verhalen levend en dat is toch iets, verhalen vertellen’.

Zo geven wij ons over aan de taal van de hoop.
Aan de taal van het verlangen.
Aan de taal van de liefde.

Bestaat dat nog?
Ja, dat bestaat nog. God zij dank.
Amen.